

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
 E N G E D E L M É V E L.

XXXXXXXXXXXX

Nro 48.

Költ' Bétsben, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
 15-dik napján 1798-dik Elszendőben.

*Frantzia - Országi és Fr. Országot illető
 Tudósttások.*

Livornóból írták Máj. 26-dikánn, hogy
 a' Frantziák' Hajósserege, mely, 19-dik
 Májusbann indult ki a' Tuloni Kikötőhely-
 ből, Máj. 24-dikénn a' Korszikai tengeren,
 Bálztia előtt mutatta magát, Máj. 25-di-
 kén pedig Livornó előtt, és Máj. 26-di-
 kánn Gorgona Szigeténél, a' honnét Nap-
 kelet felé folytatta útját. Százötvennél
 több hajókból állott.

D d d

Máj. 26-dikánn 's 28-dikán költ *Brüsszeli* Levelek bizonyítják, hogy az Ostendai partoktól vízfőzsa indult az Anglus Hajóssereg Máj. 23-dikánn Anglia felé. Nagy tüzélja volt ezen Hajósseregnek az említett Levelek szerént: az t. i., hogy el foglalja az Ostendai Kikötőhelyet, abban a' szempillantásban, melybenn a' Slykensi tsatorna' Siói özfőze-rontatódvánn az előre toduló tenger, Ostenda' mellyékét körös körül négy óránnyi járású földre borította volna el. Így a' Város' birtokában bátorsággal meg-maradhattak volna: mert nem lehetett volna ellenek menni a' Szárazról. Ők ellenben feles számú Tengeri Seregoztályokat tartották volna a' tengeren, mely, a' Frantzia és a' Hollandus tengeri erőnek egygyesülhetését, nem különben gátolta volna meg; mint a' tenger-vize által való el foglaltatása oly nagy darab földnek meg gátolta volna, a' Kanálisokon lehető belső hajókázást. Az ellenség jól ki-választotta az időt, a' midőn t. i. 300 embernél többől nem állott a' Város' Garnizonnya (Katonai Örizete), és a' bástyák nem voltak elegendőképpenn meg-rakva ágyúkkal, mely környülállásokról úgy látszik jó Tudósításai voltak az ellenségnek.

(Az Anglus Hajóssereg' Vezérnek Pophamnak Londonba küldött Tudósítása szerént, éppen midőn azon tanátskozott volna Ő, a'

hajókon lévő földi Katonaság' Vezérével Cooté Generálmájorral, ha nem jobb volna e', az ellenkező szélvész' dühösködése miatt, el távozni az Ostendai partoktól és más jobb alkalmatosságra halasztani szándékjoknak vegre hajtását: akkor vitt hozzájuk egy ágyútsónakjuk, egy Fr. hajót, melyet az Ostendai világosító-torony-battériája alatt fogott el. Ezen el fogott hajón valamennyi Frantziák voltak, mind külön külön kérdőre vonatattak: 's egyező szívvél szájjal azt bizonyították, hogy mind Ostendában, mind Nieuport és Brügge Városaiban kevés Fr. Katonaság vagyon, 's azon állításnak hallására, sürgette Cooté Generális, Popham-Hajós-Kapitányt, hogy szállíttatná ki őket, Seregének egy részével a' szárazra: mely meg is lett.)

Ha tsak két órával érkezett volna is későbbben az Ostendai Garnizonhoz a' segítség; vagy nem szolgált volna a' szerentsé mindjárt eleintén a' Frantziáknak, az ellenség' visszafá-verésében: úgy egészfzen vegre-hajtották volna az Ánglusok, említett szándékjokat. Így is igen nagy kárt tettek a' Siókbann, úgy hogy sok idő és sok költség kívántatik annak helyrehozására. Hogy a' tenger-vize egészfzen el ne borítsa a' környéket, földel meg-töltött hajókat kellett a' nyilásoknál el süllyeszteni, 's keményen meg-tömött zsákokat, és más egyéb efféle nehéz testeket vólt szükség a' tengerbe hányni. — A' mely tüzzel tusakodtak egymásellen a' Fr. ák 's az Ánglusok; szinte

D d d 2

dühösségnek lehet azt nevezni: 's ugyan azért, sok ember is hűlt el.

(A' Frantziák igen kevésre tették eleintén a' magok veszteségét: az Anglus Hajós Vezér azt írta Londonba a' magokéről, hogy a' halva maradt, és meg sebesedett Tiszteknek 's Közembereknek száma, 50 és 60 között van.)

Ostenda Városába, mintegy hét száz bombit vettettek bé az Anglusok, 12 órák alatt. Esett is igensok kár; hanem a' La- kosok közzül kevés ember személljét érdekette halálos veszedelem. Mivel méltán lehet attól tartani, hogy az Anglusok el nem múlatnak új próbát tenni: ez okon minden szükséges készülétek megtevődnek az ő szándékjoknak meggátolhatására. Az egész part sűrűen meg rakattatik Katonákkal; bizonyos mészfeszésre batteriák (ágyúzó-tanyák) készitődnek az a' végre legalkalmatossabb fekvésű helyekenn; 's lármajegyek állitódnak fel, melyeknél fogva kevés idő alatt elegendő erőt lehessen öfzfzevonni arra a' helyre, a' mely, leg inkább ki volna téve a' veszedelemnek. Ezen kívül, a' Nieuporti, Ostendai, Sluysi, és Sas-van-Genti Gárnizonok' száma is, jó formán szaporítottatott.

Későbbi Tudósítások szerint, siettető parantsolatokat küldött a' Direktórium mindenfelé, az Angliai ellen erányzott intézetekre nézve.

Hogy az Olasz-Országi Fr. Sereg, oly parantsolatot vett legyen a' Direktóriumtól, a' melynek ereje szerént tartozik a' Szárdiniai Király' Seregének segítségére lenni a' Pedemontzinmi Pártosok ellen: bizonyítja ezt a' Directoriális Újság (a' Redacteur) is.

A' Direktóriumban minekutánna három Hónapokig ült volna elől, a' konstitúciónális szokás szerént, *Merlin*: Majus' 7 dikénn ki telvénn a' Prézessége' ideje: helyébe, *Reubel* lett Elölülővé.

Bernadotte Generálist, Hollandiába akarta küldeni Követségbe a' Direktórium, és ezen akaratját tudtára is adatta néki, a' Külső dolgokra ügyelő Minister által: de *Bernadotte* Generális el nem fogadta az ajánlást, jelentvén, hogy inkább kívánnya a' nyugodalmat, és hogy a' Diplomatikai szolgálathoz soha se' érzett nagy hajlandóságot magában.

Napnyugoti Indiábann *Porte Ricco* nevű Szigeteket a' Frantziáknak, újra igyekezett el venni egy Angl. Hajósseregofszály: de nem szolgált néki a' győzedelmeskedtető szerentse.

A' néhai boldogtalan emlékezetű *Orleán* Hertzegnek 3 Fijai, kérték a' Fr. Direktóriumot, hogy engedné meg nekik, hadd utazhassanak az édes Annyokhoz Spanyol Országba. Már úthoz fel készülve, is voltak, a' leg-újabb Tudósítások

Izerént Cuba nevű Ámerikai Sp. Szigetnek Havannai Kikötőhelyébenn.

Augerau Generális, kiről az a' hír folyt vala, hogy egy feles számú Seregostályt szándékozik Spanyol Országonn által vinni Portugallia ellen: betegenn fekszik egy időtől fogva, nem messze Perpignántól.

*Nagy Britanniai és Nagy-Britanniát
illető Tudósítások.*

Dundas Minister, egy Kerülő-írást intézett a' Lordlieutenántokhoz, a' melyben jelenti nékiek, hogy már nem szükség fel fegyvertkeztetni minden Helységekben a' fegyverfogható Lakosokat: mivel az egész Ország igen derekassan védelmezhető állapotba helyheztedődött.

Párisból írták, Máj. 26-dikánn, Londoni Tudósítások után, hogy a' mely Sereg, Anglia védelmezésére készíti fel magát, rettentő Seregnek nevezetik.

Irlandiában, még a' Dámák is költsönös esküvéssel kötelezték magokat, a' mint íratik felöllök, hogy eszközei lesznek ők is, a' mennyiben tsak lehetnek, az Ország-gyűlés' reformáltatásának, és az ő velek egy Hazát lakó Római Katholikusok meg vígasztaltatásának. — Dublinbann Május' eleinn, 500 lándsát találtak egy hídnál el rejtve. Valamennyi Katona-

ság Dublinbann vólt, parantsolatot vett, hogy készen tartsa magát minden órábann az induláshoz. — Dublin Városa, Május 15 dikén, nagyobb bátorságnak okáért oly igazgatás alá vevődött, mintha ellenség-től ostromoltatódnék, az az, katonai igazgatás alá. — Lord Fitzgerald Edvárd, a' kinék el fogattatásáért ezer gínét ígért az Irrlandiai Gubernium, valósággal el fogattatott, és már az említett napon fogva ült Dublinban.

Sok ezer Irrlandiai Pártosok magokba térvén, önként le-tették fegyvereiket, 's által adták azokat a' Királyi Katonaságnak, 's egynéhányann a' főbb Pártosok között, a' kik tehetős emberek, ki-nyilatkoztatták magok' jó szánttából, az öfze-esküvés' egész módját és tzeljét.

Az Irrlandiai partokon táborozó fegyveres Nép' száma, reá megy százezerre.

Ha az Északi - Ámerikabéli Respublika hadba keveredne a' Fr. Respublikával: nagy hasznára lenne ez Angliának.

(Pári'sból írták, hogy Jún. 1 ső napján az Északi-Ámerikai Respublika, valósággal viszfza hívta Pári'sból az ott maradt Deputátussát Grey Urat.)

Strachan Hajós-Kapitány, sokat hasonlít bátorságára nézve, a' Fr. fogságból szerentséssen viszfza-szabadultt Smith Kapitányhoz. De a' nagy bátorság, szinte hason-

ló galyibába hozta mostanság Strachan Kapitányt is, mint a' millyenbe ejtette vólt esztendővel ez előtt Smith Kapitányt. Történt t. i. hogy azt a' Fregátot, a' mellyen ült Strachan Kapitány, bé-hajtotta a' szél, a' Szequána (Seine) vizére. Ott mindjárt tizenegy, ágyús Fr. tsónakoktól körül vétetett. Azok közzül négyet el süllyesztett, 's minthogy szerentsére éppen akkor emelkedett fel a' természet' rendes járása szerént a' tenger vize: annál fogva szerentséssén ki-szabadította Fregátját a' nagy tengerre.

Máj. 20-dikán írták Londonból, hogy Pitt Minister, a' ki még akkor gyengélkedő egészséggel vólt, négy órákig beszéltgetett a' Királlyal.

London körül, három rendbéli Sereg szállott táborba. Egy, reguláris Katonákból áll; másik, fel-fegyverkezett Mezőségi-Lakosokból; a' 3-dik pedig szabadakaratból vitézkedő Londoni Polgárokból.

Anglia' partjaitól 60 hajók indultak Máj. 18-dikán, gazdag szállítmánnyal a' Napkeleti-tengerre. A' mióta hadi-hajók őltaima alatt kezdenek a' Kereskedő-hajók utazni: nem igen mutatják a' Fr. Rabló-hajók magokat az Északi-tengerenn.

(Annál bajosabb állapotban vagyon a' Földközi-tengerenn (Mare Mediterraneum) való hajókázás, a' hol t. i. mostanság is négy Dániai hajókat, mellyek, Nor-

végiai Stokfissal voltak meg-rakva, el vettek.)

Az Ángliai Ország-gyűlés meg-határozta Máj. 25-dikénn *Pitt* Úr' javaslására, hogy a' mely tiz ezer Hajóslegények újjonnan való szedése, a' minap el végeződött: egész siettséggel mennyen véghez, és minden személyválogatás nélkül, a' melynek helye lehetett volna más alkalmatossággal, az Admirálitástól pénzen váltani szokott Pártfogó-írásoknál fogva.

Dublin Városa, a' *Londoni Udvari Újságnak* 27-dik *Májusi Darabja* szerént, azért vevődött katonai igazgatás alá, mivel a' Pártosok, szándékoztak volt azt Máj. 22-dikénn el foglalni, mely szándék szerentséssen ki-tudódott.

Helvétziai Tudósítások.

Walliserland kénтеленítettett a' *Frantziák'* kívánságára reá állani. Már tehát Helvétziának tulajdonképpen való részei között, Graubündten tsak maga van, a' mely bé nem vette a' Helvétziai Konstitútiót.

Mengaud és Mangourit Fr. Követeket vizsiza hívta Helvétziából a' Fr. Direktórium.

A' minap *Ochs* Polgárról, azt íratta a' Fr. Direktórium, hogy egész bizodalommal vagyon hozzá: most ellenben azt ol-

vassuk felöle, hogy el vesztette a' Fr. Direktórium' bizodalját.

Spanyol-Országi Tudósítások.

Mádrítból írták Máj. 9-dikénn, hogy Massaredo Admirális újra parantsolatot vett, a' Kádixi Kikötőhelyből való ki-indítása eránt a' Spanyol Hajósseregnek, és az Anglusoknak meg-támadása eránt.

Máj. 5-dikénn, az Anglus Hajósseregnek tsak egy része tartózkodott vala a' Kádixi Kikötőhely előtt, úgymint 17 lineai hajó, és két Fregát. A' két Fregátok szüntelen járkáltak fel-'s alá, 's néha néha a' Kikötőhely' Béjárásához is közelítettek, hogy annál jobban ki-vehessenek mindent, a' mi történik a' Kikötőhelybenn.

Aranjuezben nagy Bika-viadal tartott Máj. 11-dikénn, mely, minthogy a' leg-kedvesebb látású játék a' Spanyolok' szemei előtt; ez úttal is temérdek sokaságú Nézők gyülekeztek ösfze annak szemlélésére. Jelen volt a' Királyi Udvar is.

Még olyan Frantziáknak is kell el-takarodni a' Spanyol földről, a' kik Királyi valóságos szolgálatban voltak: de a' Király' kegyelméből meg-tartják eddig való fizetésseket, oly feltétel alatt, ha Májorka Szigetébe mennek. Hogy azonban, igen nagyra ne nevedjék Májorkábann magában a' Fr. ak' száma: meg-parantsolta a'

Király, hogy egy része Azoknak a' Kanáriai Szigetekbe szállítódjék. Egyfzersmind meg-újjította azon Rendelését, melynek ereje szerént, tartoznak el hagyni Spanyol Országot minden Fr. ák, valakik, 1789-dik esztendőnek 14-dik Júliussától fogva mentek oda, és nintsenek bé-írva a' Fr. Respublika' Konzuljai' laistromába; ellent nem állván ezen Kir. Rendelés' telyesedésének, se' fő származások, a' Fr. Kiköltözteknek, sem akármely méltóságjok, a' melyet Sp. Országban nyertek; még a' sem, ha egyenessen a' Király' Udvari szolgálatjában voltak is.

Olasz - Országi Tudósítások.

Római Respublika: — A' mióta oda hagyta Róma Városát a' Sz. Pápa: első Brévéje (Papai Rendelése) Ő Szentsegének Máj. 23-dikán tevődött ott közönssé, melynek a' Larissai Érsek Passari Polgár neve volt alá írva. Tárnya ezen Rendelésnek az Innepek' tartása. Meg hagyott t. i. Papa Ő Sz. ge, 16 Innepeket, melyeket az előbbeni mód szerént kell tartani, el törölt azonban 18-at. A' meg hagyott Innepek, következők: 1.) Minden Vasárnap. 2.) A' Krisztus' környülmetszetése innepe. 3.) A' 3 Szent Királyok' innepe. 4.) Mária tisztulása innepe. 5.) A' Máriához lett mennyei izenet Innepe. 6.)

Áldozó Tsötörtök. 7.) Úrnapja. 8.) Neri Filep Innepe (de tsak Roma' Város b n). 9.) Keresztelő János Innepe. 10.) Péter és Pál napja. 11.) Mária' menybe menetele' Innepe. 12.) Mária Születése' Innepe. 13.) Minden Szentek' napja. 14.) Mária méhébe való fogadásának Innepe. 15.) A' Krisztus' születése' napja. (Karácson) és 16.) Sz. János Évangyélisa' Innepe. Nem fognak pedig ezentúl a' Római Respublikában, Pápa Ó Szentsége' rendelkezéséből tartatni ezen Innepek, úgymint: 1.) A' Mátás Apostolé. 2.) Jó'sefé. 3.) Húsvét 2-dik és 3-dik napja. 4.) Jakab Filep Apostol innepe. 5.) A' Kereszt' találása innepe. 6.) Pünköszt 2-dik és 3-dik napja. 7.) Jakab Apostol innepe. 8.) Annáé. 9.) Lörintz Mártire. 10.) Bertalan Apostolé. 11.) Máté Évangyélisáé. 12.) Mihaly Árkangyalé. 13.) Simon és Júdás Apostoloké. 14.) András Apostolé. 15.) Tamás Apostolé. 16.) István Mártiré. 17.) Az artatlan Gyermeké. 18.) Szilveszteré. — — A' Kärtházerek' Klastroma ki-gyúladt Máj. 23-dikán, 's a' tűz hamar terjedt: de tsak ugyan hamar is meg-óltódott a' Frantzia és Lengyel Katonák által. Egynehány Szerzetesek megárestálódtak abból a' gyanúságból: mintha ők gyújtották volna meg a' Klastromot, melyből más nap ki kellett volna nekik költözni. — — A' Közönséges-Kafizá

nagy szükséggel küszködik; bár mint igyekeznek is annak ügyefogyott állapotján segíteni az új Igazgatók, sok Egyházi és magános jószágoknak erőszakos el foglalása által. Kevesedik naponként és drágábbodik az elesség is: következésképpen nem lehet hogy ne nevedjék a' meg-tsalatott Népnek kedvetlensége is.

Toskáná. Florentzia Városában, földindulás tapasztaltatott Máj. 26-dikán, dél után, és ugyan akkor sok más részeiben is a' Toskánai Nagy-Hertzezségnek, nevezetessen Sziena Városában: a' hol, minnekutánna rettentő korgása hallattatott volna a' föld' gyomrának, oly szörnyen rengett a' föld, hogy egy Ház se' vólt, a' melyben valamely kár nem esett volna, 's ötvennél több Emberek szenvedtek sérelmet. Jajgatva futottak más Lakosok a' Mezőségre, hogy avagy tsak életeket megtarthassák. Az Augusztíniánusok' Klastroma, melybenn a' Sz. Pápa lakott, úgy megromlott; hogy némely részeibenn lakni se' lehet, minekokáért kénytelenítettett Ő Sz. ge is más Menedekhelyet választani magának. Előbb a' Gallerani Familia' házába ment: azután pedig, Sergadi Úr' Mezőségi házába vitetődött. A' Templomokat is érte kisebb 's nagyobb romlás, minekokáért mind bé-zárattak, úgy hogy Pünköst' első napján a' nagy-piatzon kel-

lett tartani az Isteni tiszteletet. Későbbén is vonaglott még a' föld ottan ottan, de nem ráztkódott már többé oly erőbenn, mint az előfszöri meg-rendülésekor.

Elegyes Tudósítások.

A' Portugálliai Udvar, nagy szorgalmatossággal neveli Seregének számát, mind a' tengerinek, mind pedig a' szárazonn vitézkedőnek.

A' Hágai Direktórium, egy vizsgáló Írást intézett *Daendels* Generálishoz, melyben parantsolatja Annak, hogy Jún. 19-dikére Hágában teremjen. Azonban, mivel gyanítódott, hogy sok és hatalmas Barátjai lehetnek Párisban *Daendels* Generálisnak: jónak ítélte *Vrede* nevű Tagja a' Hágai Direktóriumnak, hogy ő is személy szerént légyen jelen Párisban, határozottabann védelmezhetvén úgy magát *Daendels* vádjai ellen, mint távolról. Elutazott tehát Párisba: és utánna Máj. 24-dikénn a' Frántzia Követség' Szekretáriussa Dücange Polgár is.

Pétersburgban nagy tengeri készülétek tevődnek, melyeknek fő része úgy látszik, hogy Anglia' segítségére vagyon rendelve; egyéb része pedig, az Északi-tengeren folyó kereskedés' védelmére.

A' Nápolyi Udvar, mind úntalan szaporítja roppant Armádiáját, és szorgalmasan téteti Azzal a' hadi gyakorlásokat.

A' meg-hóltt Lengyel Király mellett szolgált Tisztviselőket, egygyül egygyig felvette az Orosz Tsászár, rangjukhoz illendő fizetéssel, a' maga szolgálatjába. Még *Litta* Urat is által vette a' maga gondviselésébe, ki elébb Varsóbann, annakutánna pedig Pétersburgban viselt vala Nunciusságot; de a' kinek minden vagyonját el rablották a' Frantziák, midőn be-rontának az Egyházi-Birodalomba.

Erdélybenn a' Thesauráriusi fő méltóságú hívatalt eddig is folytatta vala már Gróf Bethlen Jó'sef Ő Exc. ja: de nem valóságos Thesauráriusi; hanem Thesauráriátus Praesidensi titulussal: most pedig már valóságos Thesauráriussá is méltóztott Fels. Urunk nevezni ezen nagy érdemű, és közönséges tiszteletben 's szívetekben lévő Magyar Méltóságot.

Bukovinából útasítodott hozzánk az itt következő Levél: — „Oláh-Ország és Moldova között egy nagy Tolvaj Banda verte ölfize magát, mely, a' maga Követei által, kiket Jaszsziba küldött, 15 erfény pénzt kívánt a' Moldvai Vajdától, de semmit sem nyert. A' Földnépét meg-rettentette elsőben, de Ez is felkelvén el szélesztette a' zsiványokat, 's ötöt közölök el is fogott, kettőt pedig

meg-ölt a' tsatában. Egy része ezen Haramiáknak, a' Khotimi Rájába vonta magát, és az el múltt Pénteken a' mi határinkra igyekezett bé tsapni, de mivel a' Gránitz, a' pestis miatt gyalog és lovas Katonákkal jól meg vagyon rakva: Gróf Kálnoky Szavoja Dragonyos Fő-Hadnagy, és igen derék Vitéz által vízfőz verettek, még pedig részünkről minden kár nélkül."

„A' Vidini pártos Basa, magát Vidin Várába bé-húzta, és gyakor ki-tsapásai által nem kevés nyughatatlanságot okoz a' Törököknek, kik magokat a' Vár alól 4 mértföldnyire vonták vízfőz. Ki-nyilatkozott valóság, hogy Frantzia munka az egész rebellió."

* * * * *

Tudósítás.

N. Bihar Vármegyében Diószegenn, birka-gyapjú-kótyavetye fog tartatni Július' 15-dik napján. Mind ötfőz 14 ezer darab az el adni való, még a' maga természeti minéműségében lévő gyapjú: és nevezetessen, 9 ezer darab, öreg jú-gyapjú; öt ezer pedig bárány-gyapjú. A' kiknek tetfzeni fog akár egészfőz, akár részzenként meg-szerezni kézf-pénzenn ezen gyapjú darabokat: jelenthetik magokat az említett 15-dik napján Júliusnak, Diószegenn az Uraság' házánál.